

Elżbieta Matyaszevska – historyk sztuki, doktor nauk humanistycznych, absolwentka historii sztuki Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II. Była pracownikiem Instytutu Leksykografii KUL – redaktorka i autorka haseł z zakresu sztuki religijnej, zamieszczonych w *Encyklopedii Katolickiej*. Przez lata współpracowała z redakcjami lubelskich i warszawskich periodyków, publikując relacje z wystaw sztuki dawnej i współczesnej, a także cykliczne teksty z zakresu historii ubioru, mody i rzemiosła artystycznego. W ramach prac związanych z gromadzeniem informacji o stratach kultury polskiej, prowadzonych przez Wydział do spraw Strat Wojennych Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, przygotowała kilkadziesiąt kart obiektów rzeźbiarskich z XIX i XX wieku utraconych podczas II wojny światowej. Obecnie współpracuje z Instytutem Sztuki PAN w Warszawie, a także Redakcją Polskiego Słownika Biograficznego, pisząc biogramy polskich artystów, przewidziane do kolejnych tomów obu słowników. Utrzymuje stały kontakt jako wykładowca z Uniwersytetem Trzeciego Wieku w Lublinie, Tomaszowie Lubelskim oraz Świdniku, a także z Filharmonią Lubelską, przygotowując tam, w ramach Akademii Muzyki i Plastyki, prezentacje z zakresu sztuk plastycznych, wpisujące się w określone tematy muzyczne (oferta jest skierowana do szkół ponadpodstawowych Lublina i regionu). Od paru lat związana jest z Domem Kultury LSM w Lublinie, gdzie w ramach tematów przewodnich „Niespiesznie po Lublinie”, „Czy artysta może być kobietą”, „Galeria arcydzieł”, prowadzi cykliczne wykłady z historii sztuki, popularyzujące wiedzę o znanych i mniej znanych artystach oraz artystkach, a także wybranych arcydziełach sztuki europejskiej.

Jest autorką książki „*Wierzę w cuda nie od dziś*”. *Religia w życiu i twórczości Jana Matejki* (Lublin 2007), współautorką albumowego opracowania *Matejko. Obrazy olejne. Katalog* (Warszawa 1993), autorskich rozdziałów w kilku publikacjach zbiorowych dotyczących ikonograficznej obecności zwierząt w dziełach sztuki, referatów posesyjnych podejmujących problematykę sztuki religijnej oraz kilkadziesiąt publikacji naukowych i popularnonaukowych z zakresu ikonografii chrześcijańskiej i malarstwa polskiego. Jest członkiem Stowarzyszenia Historyków Sztuki.

CZWARTKI ZE SZTUKĄ

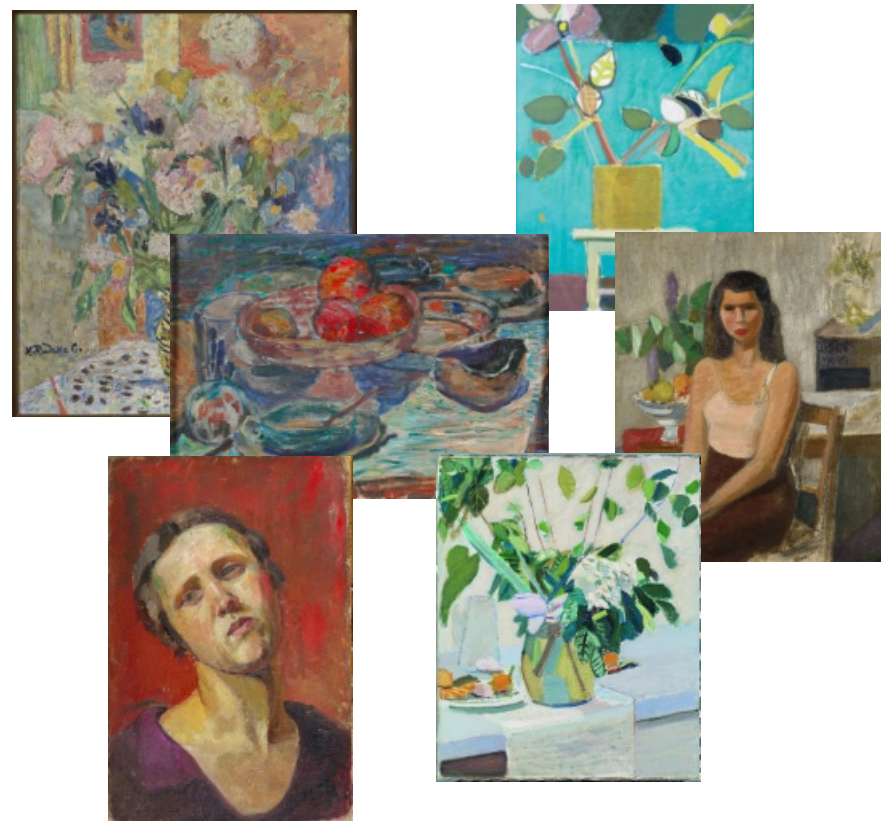
Spotkanie z historykiem sztuki

dr Elżbietą Matyaszevską

MISTRZOWIE I ICH DZIEŁA

Malarstwo to kolor

– o twórczości Hanny Rudzkiej-Cybisowej
i Artura Nacht-Samborskiego słów kilka

„**Matusiu Kochana!**
Zmienne są losy człowieka, a mo-
je właśnie temu przytakują. Otóż jadę
do Krakowa! [...] Ale Matka słuchaj,
ja nie będę musiała uczyć, ja wolny
człowiek!! Tylko będę malować, ma-
lować, malować!” –

z takim entuzjazmem pisała do swej matki — Natalii Rudzkiej z domu Rościszewskiej — córka Hanna, gdy okazało się, że po roku pracy jako nauczycielka rysunku w gimnazjum może porzucić to niełatwe zajęcie i całkowicie poświęcić się swej pasji, jaką było malowanie — prawdziwe tworzenie i prawdziwe zmaganie się z malarską materią. Nasza bohaterka, znana w historii sztuki jako **Hanna Rudzka-Cybisowa** (1897-1988), urodziła się w Mławie, ale niemal całe dzieciństwo i wczesną młodość spędziła w Lublinie, dokąd przenieśli się jej rodzice. Właśnie w tym mieście Hanna kształciła się w Gimnazjum Filologicznym, pobierając jednocześnie prywatne lekcje rysunku i malarstwa w pracowniach Władysława Barwickiego oraz Henryka Wiercieńskiego. Po ukończeniu szkoły średniej, dzięki namowom i uporowi matki, rozpoczęła studia artystyczne w warszawskiej Szkole Sztuk Pięknych, pod kierunkiem Miłosa Kotarbińskiego. Wymarzona nauka nie trwała jednak zbyt długo, gdyż po trzech latach młoda adeptka musiała z powodów finansowych przerwać studia i, skończywszy uprzednio odpowiedni kurs, podjąć pracę jako nauczycielka rysunku jednym z lubelskich gimnazjów. Dopiero w roku 1921, dzięki wsparciu dalszej rodziny, Hanna ponownie zaczęła studia artystyczne, tym razem w Krakowie. Dalsze losy rzuciły ją do Paryża, gdzie Józef Pankiewicz czynił starania, by utworzyć tam oficjalną filię krakowskiej Szkoły Sztuk Pięknych., co udało mu się osiągnąć w roku 1925. Nieoficjalnie grupę studentów z Polski, pracujących w Paryżu pod opieką Pankiewicza, nazwano Komitetem Paryskim czy też inaczej — kapistami. Zaję-

cia z przybyłymi z Polski studentami odbywały się w pracowni przy rue d'Alesia 130 — było to głównie malowanie z żywego modelu — aktów i portretów. W godzinach wieczornych studenci zazwyczaj kopiowali dzieła dawnych mistrzów w Luwrze. Tam też Pankiewicz wielokrotnie prowadził dla przyszłych adeptów sztuki bardzo interesujące wykłady z historii sztuki europejskiej.

Z grupą kapistów związany był też **Artur Nacht-Samborski** (1898-1974), artysta żydowskiego pochodzenia, wywodzący się z Krakowa, gdzie w latach 1918-1921 studiował w Akademii Sztuki Pięknych, w pracowniach Józefa Mehoffera i Wojciecha Weissa. W kolejnych latach przebywał w Berlinie i Wiedniu, gdzie zetknął się z niemieckim ekspresjonizmem. W roku 1924 ponownie wrócił do krakowskiej uczelni, tym razem pod skrzydła Józefa Pankiewicza. Po jakimś czasie, wraz ze swoim Mistrzem, ponownie wyjechał do Francji, gdzie przebywał (Paryż, Prowansja) do roku 1939. W pierwszych miesiącach okupacji mieszkał we Lwowie, przez kolejne lata ukrywał się w okolicach Warszawy pod przybranym nazwiskiem Stefan Samborski (nazwisko na Nacht-Samborski zmienił oficjalnie w roku 1956). Był malarzem wybitnym, a jego sztuka wymyka się jednoznacznym zakresom stylistycznym. Malował obrazy o niezbyt rozbudowanej kompozycji, w doskonały sposób równoważąc stonowane kolory z prostą, przemyślaną formą. Pozostając pod wpływem zarówno niemieckich ekspresjonistów, jak i polskiego koloryzmu, podejmował po wielokroć te same motywy — kobiecy akt, syntetyczny pejzaż i martwa natura. Był mistrzem w tworzeniu finezyjnie skonstruowanych form, dostrojonych harmonijnie zestawionymi barwami. W okresie powojennym Nacht-Samborski był cenionym pedagogiem, który potrafił przekonać swych uczniów, że „malarstwo może dać artyście poczucie absolutnej wolności”.

CZWARTKI ZE SZTUKĄ

Spotkanie z historykiem sztuki

dr Elżbietą Matyaszewską

MISTRZOWIE I ICH DZIEŁA

Malarstwo to kolor

– o twórczości Hanny Rudzkiej-Cybisowej
i Artura Nacht-Samborskiego słów kilka

Spotkanie odbędzie się

w czwartek 19 października 2017 r. o godz. 18.00

w sali widowiskowej Domu Kultury LSM

w Lublinie, ul. K. Wallenroda 4a, tel. 81 743 48 29

www.domkulturyism.pl

Wstęp wolny